REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 75

Jäsentiedote 1/2016

www.repola-seura.net

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Numero 75, 1/2016, helmikuu
Numeron 76 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 15.4.2016 mennessä

Päätoimittaja
Pertti Rannikko
pertti.rannikko@uef.fi
puh. (013) 717422
Huhtilammentie 945, 82160 Oskola

Toimittajat
Valentina Afanassieva
Ville Pänttönen
Asko Saarelainen

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla. Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repola-seura.net, josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset
Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehiskuja 3, 80140 Joensuu,
gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 20 €, ainaisjäsenmaksu 200 €, kannatusjäsenmaksu 100 €, perheenjäsenmaksu puolisosta ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 €.
Seuran pankkitili: Op Polvijärvi FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: *Talvinen kuva Haukkasaaresta on saatu Heikki Palaskarilta, joka puolestaan sai sen joulutervehdyksenä Muurmanskista sukulaisiltaan (kuvaajaa ei ole tiedossamme)*

Vuosikokous Juminkeossa

Repola-seuran vuosikokous pidetään lauantaina 19.3.2016 Kuhmossa Juminkeon tiloissa (tarkemmin lehden takakannessa). Esillä ovat tavanomaiset sääntömääräiset asiat (vuosikertomus löytyy tämän lehden sivulta 18). Vuosikokouksen aluksi tutustumme Juminkeon tiloihin ja toimintaan. Juminkeko-säätiön puheenjohtaja Markku Nieminen on luvannut kertoa meille Juminkeon toiminnasta.

Juminkeko on samannimisen säätiön ylläpitämä kulttuurikeskus, jonka päätehtäviä ovat Suomen ja rajantakaisen Karjalan välinen kulttuurivaihto ja Kalevalaan liittyvän kulttuuriperinteen vaaliminen. Juminkeko on paitsi järjestänyt näyttelyitä ja tilaisuuksia myös toteuttanut Karjalassa monenlaisia hankkeita. Suurinta huomiota on herättänyt Vienan runokylien elvytystoiminta. Säätiön toimitilaksi valmistui vuonna 1999 näyttävä puurakennus Kuhmon keskustaan. Säätiön perustaja ja puheenjohtaja Markku Nieminen sai viime vuoden lopussa tiedonjulkistamisen elämäntyöpalkinnon Kalevalan ja karjalaisen kulttuurin tunnetuksi tekemisen ja säilyttämisen puolesta tehdystä työstä.

Ennen vuosikokousta on kuitenkin vielä mahdollisuus tutustua sukututkimukseen, joka on tämän Repolaisen pääteemana. Aluksi esittelemme Heikki Palaskarin juuri ilmestyneen kirjan, jonka keskiössä ovat Haukkasaari ja Pottosen suku. Saman suvun edustajat ovat esillä myös Martti Pottosen artikkelissa, jossa hän analysoi isoisänsä ja isänsä kauppiaskokemusta ja kauppiaan ammattiin liittyviä menestystekijöitä.

Kahdessa seuraavassa artikkelissa sukututkimusta käsitellään yleisemmällä tasolla. Ensin kerrotaan itäkarjalaisten sukujen tutkimiseen käytössä olevista lähteistä, jolloin nousevat myös esiin uudenlaisina lähteinä verkossa käytössä olevat aineistot. Seuraavassa artikkelissa Reijo Savola esittelee verkossa ilmaiseksi käytettävissä olevan Geni-ohjelman, josta on apua myös Repolan sukujen tutkimisessa. Sukututkimuksessa turvaudutaan jatkossa suullisen perimätiedon hiipuessa entistä enemmän uuden tekniikan tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Pertti Rannikko

Kirja Haukkasaaresta ja Pottosista

Heikki Palaskari (syntyjään Pottonen) sai joulun alla monen vuoden urakan valmiiksi, kun hänen kirjansa Koti Haukkasaaressa ilmestyi. Kirjan keskiössä on Haukkasaaressa elänyt Pottosen suku, mutta kirjasta löytyy monenlaista arvokasta tietoa kaikille, jotka ovat kiinnostuneita Repolan historiasta ja repolalaisten kohtaloista.

Haukkasaari oli Repolan pitäjän kylä, joka sijaitsi Lieksajärven saarella kuuden kilometrin päässä kirkonkylästä. 1900-luvun alkupuolella kylässä oli yhdeksän taloa, joista kuudessa asui Pottosia.

Koti Haukkasaaressa -kirja koostuu kolmesta osastosta, joista ensimmäinen sisältää monenlaista historia- ja perinnetietoa Haukkasaaresta ja muualtakin Repolasta. Esitellyiksi tulevat muun maussa Haukkasaaret asukkaat, maatalous, kalastus, metsästys, kaupankäynti, arkiset askareet ja vapaa-ajan vietto sekä uskonnollinen elämä. Ajallisesti pääpaino on 1900-luvun alkupuolella. Teemoja ei kuvata oppikirjamaisen kattavasti vaan välähdyksenomaisesti lyhyiden tarinoiden ja henkilöiden kautta, mikä tuo tekstiin elävyyttä.

Kirjan toinen osa koostuu matkakertomuksista sekä henkilöiden ja perheiden elinvaiheita kuvaavista artikkeleista. Osasto alkaa kertomuksella kirjan tekijän ensimmäisestä Repolan matkasta heinäkuussa 1992. Sen jälkeen on lyhyt tarina siitä, kun Hannu Pottonen käy tapaamassa sukulaisia Siperiassa. Henkilöesittelyissä kerrotaan muun muassa kolmen Feodor Pottojevin ja heidän perheidensä vaiheista. Kahden Feodorin elämä päättyi hyvin erilaisten elinvaiheiden jälkeen Stalinin 1930-luvun puhdistuksissa. Kolmas Feodor oli Haukkasaaren viimeisiä asukkaita ja eli vuoteen 1997 saakka. Kirjan artikkeliosaston tekstit ovat jänteviä ja viimeisteltyjä esseitä, jotka keskittyvät pääasiassa Pottosen sukuun kuuluvien henkilöiden vaiheisiin ja kohtaloihin rajan toisella puolella.

Kirjan kolmas osasto, joka vie noin puolet kirjan sivumäärästä, sisältää kattavan sukuselvityksen Pottosen suvusta. Tietoja on kaikkiaan lähes tuhannesta henkilöstä ajanjaksolta, joka ulottuu 1700-luvulta vuoteen 2015 saakka. Liikkeelle lähdetään Haukkasaaren

Pottosten kantaisästä Potto Riikosesta. Tarkimmat tiedot ovat vuosina 1838–1918 Haukkasaaressa eläneen David Pottosen jälkeläisistä. Osa Davidin lapsista ja lastenlapsista pakeni 1920-luvun alussa Suomeen, osa jäi Neuvosto-Karjalaan.

Heikki Palaskari on tehnyt suuren työn selvittäessään eri puolilla rajaa eläneiden Pottosen sukuun kuuluvien henkilöiden vaiheita. Hän ei ole tyytynyt vain arkistoista löytyvien syntymä- ja kuolinvuosien ja -paikkojen kirjaamiseen vaan kuvaa henkilöiden elinvaiheita laajemmin. Useista henkilöistä on kirjassa myös valokuvat. Kyse ei ole vain Pottosten sukuselvityksestä. Koska nimet ovat vaihtuneet avioliittojen myötä, on kirjassa mukana runsaasti Maurasia, Riikosia, Lukineja ja muita repolalaisia sukunimiä. Selvitys on paitsi monipuolinen ja havainnollinen myös helppokäyttöinen, sillä sen lopussa on lueteltu aakkosjärjestyksessä kaikki siinä esiintyvät henkilöt sekä mainittu taulut, joista heidän tietonsa löytyvät.

Koti Haukkasaaressa -kirjan kannessa on keväällä 1930 otettu valokuva Pottosen veljeksistä Jehkimästä, Iivanasta ja Feodorista

Pertti Rannikko

Heikki Palaskarin kirjaa Koti Haukkasaaressa voi tilata suoraan tekijältä 30 euron hintaan (sis. postikulut). Yhteystiedot: Heikki Palaskari, Solvikinkatu 21 A 3, 00990 Helsinki; puh. 0400 411361; sp: heikki.palaskari@pp.inet.fi.

Heikki Palaskarin haastattelu

Selvittäessäsi Pottosen suvun taustaa ja vaiheita olet käynyt läpi suuren määrän erilaista aineistoa. Mitkä niistä ovat olleet tärkeimpiä Haukkasaaren elämänmenon kuvauksessa?

Vuosikymmenien aikana olen kerännyt kaikkea mahdollista Haukkasaarta koskevaa aineistoa. Onneksi kiinnostukseni sukumme vaiheisiin heräsi niin varhain, että ehdin haastatella useita Repolassa syntyneitä sukulaisia. Erityisesti isälläni ja hänen sisaruksillaan oli hämmästyttävän tarkkoja muistikuvia lapsuusajoistaan. Myös repolalaiset sukulaisemme Darja Randen ja Maiju Hirsso kertoivat paljon yksityiskohtia elämästä 1900-luvun alun Karjalassa.

Entä mihin aineistoon perustuu kirjassa julkaistu perusteellinen Pottosten sukuselvitys?

Alkutiedot perustuvat laukkukauppaa tutkineen Maiju Keynään haastatteluissa keräämiin suvun muistitietoihin. Olen jatkanut tutkimusta lukuisilla tapaamisilla ja kirjeenvaihdolla rajan molemmin puolin asuvien sukulaistemme kanssa.

Mikä on ollut vaikeinta kirjan tietojen kokomaisessa?

Repolan kirkonkirjojen puuttuessa vaikeuksia on tuottanut tietojen kerääminen monilta kaukana

Heikki Palaskari

asuvilta sukulaisiltamme. Monen henkilön osalta tiedot ovat puutteellisia tai vanhentuneita.

Mikä on ollut palkitsevinta kirjan tekemisessä?

Monen vuoden tutkimusten jälkeen oli sykähdyttävää päästä lopulta käymään Haukkasaarella ja tutustua siellä asuviin Feodor ja Ivan Pottojevin perheisiin.

Vaihdoit sukunimesi Pottonen vuonna 1971 Palaskariksi. Mistä tämä sukunimesi Palaskari tulee?

Palaskari-nimellä ei ole yhteyksiä sukumme juuriin. Se lienee lappilaista alkuperää ja sattumalta myös kotiseudullani Kotkassa on paikannimet Palaslahti ja Palaskylä.

Haukkasaaren kauppakoulu

Olen ylpeä kauppiassuvustani. Reippaasti yli kolme vuosikymmentä kestäneen työurani tein isossa yrityksessä pääosin osto- ja myyntitöissä. Eläkkeelle jäätyäni jatkoin opiskelua kauppakorkeakoulussa. Joulukuussa 2015 sain suoritetuksi kauppatieteiden lisensiaatin tutkinnon, johon liittyvä tutkielmani käsittelee kauppiaan ammatissaan kokemia työtyytyväisyystekijöitä. Vahvan pohjan tutkimustyölleni sain isoisäni ja isäni sekä sisarusteni kauppiaskokemuksista, joilla taustoitin tutkielmani lähtökohtia. Haukkasaaren kauppakoulun priimuksia, Jehkimä ja Kusti Pottosta, pidän oivallisina esimerkkeinä viisaista ja menestyvistä kauppiaista.

Kauppias J.D. Pottonen

Isoisäni Jehkimä Pottonen (1863–1944) eli parhaan miehuutensa Haukkasaarella. Ukki oli kauppias ja maanviljelijä. Kauppatoimet kulkivat kahteen suuntaan. Hänellä oli kauppapuoti Haukkasaaren talonsa yhteydessä. Hän teki puodissaan kauppaa repolalaisten kanssa. Sen lisäksi hän osti pitäjäläisiltä kaloja, riistaa, metsä- ja kotieläinten nahkoja sekä muita maatalouden ja luonnon tuotteita. Näillä hän sitten teki ns. vienti- ja tukkukauppaa Lieksaan, Joensuuhun, ehkä vielä kauemmaksikin. Ukki oli varsin omatoiminen ja aktiivinen kauppamies; niin ostajana kuin myyjänä.

Tuhannet Repolan ja Porajärven karjalaiset joutuivat jättämään 1920–1922 maat ja mannut ja kaiken muunkin omaisuutensa kotikonnuilleen ja pakenemaan kanta-

Kauppias Jehkimä Pottonen (kuva Heikki Palaskarin kokoelmasta)

Suomeen. J.D. perheineen asettui ensin Joensuuhun ja muutti sieltä pian Enoon, jossa karjalaiselle kauppiasperheelle alkoi aivan uusi elämänvaihe. Elämisen perusedel-

lytysten varmistamisen lisäksi oli voitettava paikallisten asukkaiden ennakkoluulot ja epäilyt muuttajia kohtaan. Ukki teki poikiensa kanssa kauppaa aluksi vuokratiloissa ja sitten eri vaiheitten kautta omissa kauppataloissaan.

Isoisäni tyytyväisyyttä kauppiasammattiinsa voi kuvata muun muassa näillä tekijöillä:

– Uuden kauppatoiminnan aikaansaaminen ja menestyminen uudessa ympäristössä
– Asiakkaiden ja kauppakumppaneiden osoittama luottamus
– Turvattu toimeentulo ja kohtuullinen varallisuus
– Turvallinen vanhuusaika ja suvun kunnioitus

Kauppias Kusti Pottonen

Isäni Kusti Pottonen (1899–1985) teki kauppaa isänsä J.D:n kauppatalossa kunnes vanha kauppias luovutti liiketoiminnan pojilleen 1931. Siitä vuodesta alkaen kauppiaspojat tekivät kauppaa yhteisesti omistamassaan Veljekset Pottonen Oy:ssä. Isäni vastasi minulle mielikuvaa oikeasta ja perinteisestä kauppiaasta. Hän oli sympaattinen ja empaattinen kauppamies. Hän oli utelias ja optimistinen ja hänellä oli oivaltava huumorintaju. Kusti-kauppias oli asiakkaiden luottamuksen ansainnut ja tavarantoimittajien arvostama kauppakumppani. Ja mikä vielä tärkeää: hän osasi

J.D. Pottosen kauppatalo Kaltimossa (kuva Heikki Palaskarin kokoelmasta)

Kauppias Kusti Pottonen kauppansa konttorissa 1960-luvulla (kuva Martti Pottosen kokoelmasta)

pitää huolta kaupanteon kannattavuudesta.

Yhteiskunnan luottamusta kuvannee muun muassa se, että hän sai 1932 ensimmäisenä koko pitäjässä Kuopion läänin maaherran myöntämän räjähdysaineiden sekä metsästysaseiden ja patruunoiden myyntiluvan.

Talvi- ja jatkosodan aikana (1939 - 1944) nuoremmat veljekset olivat sodassa lähes viisi vuotta. Sinä aikana isäni vanhimpana veljeksistä vastasi kauppaliikkeen toiminnasta palkatun henkilöstön kanssa.

Isäni kokemaa tyytyväisyyttä kauppiasammattiinsa voi kuvata muun muassa näillä tekijöillä:

– Asiakkaiden, kauppakumppaneiden ja yhteiskunnan osoittama luottamus ja arvostus

– Liiketoiminnan kannattavuus, kasvun toteutuminen, omistajaperheiden vakaa toimentulo

– Tyytyväisyys siitä, että kauppatalo tarjosi viiden vuosikymmen aikana työtä joka vuosi muutamalle pitäjän nuorelle ihmiselle

– Kaupanalan, kunnan ja seurakunnan luottamustehtävissä ansaittu arvostus

– Kauppiasyrittäjänä onnistumisen tunne: koko pitäjä tunsi Kusti-kauppiaan ja puhutteli häntä etunimellä.

Uusi kauppatalo valmistui vanhan viereen vuonna 1967 (kuva Martti Pottosen kokoelmasta)

Kauppiassuku on selviytyjä

Pottosen suvun kauppiashistoria on myös selviytymistarina. Maat, talot ja tavarat oli jätettävä ja paettava sulkeutuneen rajan yli tyhjin käsin. Kysymys oli eloonjäämisestä. Uusilla kotikunnailla oli myös kauppatoimet aloitettava kokonaan alusta. Siihen tarvittiin itseluottamusta, luottoa, kauppakumppaneiden luottamusta, sitkeää yrittämistä, työtä ja ahkeruutta.

Tulkintani on, että tällaisesta nollatilanteesta selviytyminen ja nouseminen menestyneeksi ja arvostetuksi kauppataloksi tuottaa kauppiasyrittäjille positiivista elämänsisältöä ja työtyytyväisyyttä. Myös menetysten ja niistä selviytymisten kautta kauppiasyrittäjä voi kokea työtyytyväisyyttä. Arvostus ja luottamus ja niistä seuraava menestys on kauppiaan aina ansaittava itse. Suurin ja merkittävin kauppiassukumme tyytyväisyyden aihe on ollut se, että kauppiasammatin avulla on elämässä vaikeittenkin vaiheitten jälkeen selviydytty sittenkin turvallisesti ja menestyksellisesti.

Kusti-kauppiaan lapsista Maija-Liisa ja Paavo ovat toimineet kauppiaina Enossa. Maija-Liisa teki kauppauraa kauppatalon tekstiili- ja vaateostajana ja erillisen tekstiilikaupan hoitajana 1950-luvun loppupuolelta aina 1970-luvun alkupuolelle saakka. Paavo puolestaan

Pottosen kauppatalon 50-vuotisjuhlien aikaan vuonna 1972 Kusti kassan ääressä vierellään sisarensa Aleksandra Apajala, joka toimi kauppiaana Ukkolan talouskaupassa (kuva Martti Pottosen kokoelmasta)

toimi kauppiaana Pottosen kauppatalossa 1972–1980. Myöhemmin kumpikin siirtyi sitten muihin tehtäviin kauppatalon ulkopuolelle.

Yhteenvetona isoisäni ja isäni kauppiasammatista haluan sanoa tämän: Jehkimä ja Kusti toivat mukanaan sieltä Haukkasaaren kauppakoulusta kauppiaan ammattiin liitettäviä menestystekijöitä:
– Kauppiaalla pitää olla karismaa
– Kauppiaalla pitää olla ammattiin tarvittavia kauppiastaitoja
– Kauppiaan tulee olla kohtuullinen kaikkia kauppakumppaneitaan kohtaan.

Martti Pottonen

Lähteitä itäkarjalaisten sukujen tutkimiseen

Lieksan kansalaisopisto ja kirjasto järjestivät yhteistyössä Repolaseuran kanssa sukututkimustilaisuuden Lieksassa marraskuussa. Tilaisuudessa Suomen Sukututkimusseuran varapuheenjohtaja, FT Jukka Partanen esitteli itäkarjalaisten sukujen tutkimukseen soveltuvia tärkeimpiä lähteitä. Sukututkimusilta kokosi paikalle viitisenkymmentä repolaisten ja rajakarjalaisten sukujen vaiheista kiinnostunutta henkilöä. Ohessa julkaisemme Asko Saarelaisen kokoaman tiivistelmän Partasen esityksestä.

Väestölähteitä 1700-luvulta

Verovelvollisten laskentoihin perustuvat *henkikirjat* syntyivät yhteisvastuullisen veronmaksun varmistamiseksi. Henkikirjoja laadittiin vuodesta 1720 alkaen noin parinkymmenen vuoden välein. Aluksi niihin kirjattiin vain miehet, mutta vuodesta 1763 ne sisältävät perheiden tiedot kokonaisuudessaan. Henkikirjoihin merkittiin myös kuolleet ja paenneet, mutta niissä ei ole henkilöiden asuinpaikkaa.

Itä-Karjalan alueiden henkikirjoja säilytetään Karjalan Tasavallan arkistossa Petroskoissa. Vuodesta 1782 niitä on säilynyt kaikista pogostoista. Sitä vastoin Yleisen väestölaskennan aineisto Vienasta ja Aunuksesta vuodelta 1897 on kadonnut.

Jukka Partanen luennoimassa Lieksan sukututkimustilaisuudessa marraskuussa 2015 (kuva Asko Saarelainen)

Kirkollinen väestökirjanpito

Kirkollinen väestökirjanpito otettiin Venäjällä käyttöön vuonna 1718. Sukututkimuksen kannalta keskeisimmät lähteet ovat luettelot ripillä käyneistä eli *rippikirjat* ja syntyneet, kuolleet ja vihityt sisältävät *metrikakirjat*. *Rippikirjat tulivat yleiseen käyttöön 1750-luvulla.* Metrikakirjoja laadittiin vuosittain 1780-luvulta alkaen ja niiden rakenne pysyi samana 1900-luvulle saakka. Rippi- ja metrikakirjoihin ei ole merkitty vanhauskovia.

Karjalan Tasavallan arkistossa on metrikakirjoja eri kihlakunnista 1700-luvun jälkipuoliskolta alkaen noin vuoteen 1930 saakka.

Paljon arkistolähteitä Itä-Karjalan pakolaisista

Itä-Karjalan pakolaisia käsitteleviä arkistolähteitä löytyy runsaasti. Kansallisarkistossa Helsingissä sijaitsevia keskeisimpiä arkistokokonaisuuksia ovat Itä-Karjalan pakolaisten Huoltotoimikunnan aineistoa sisältävä *Valtion pakolaisavustuskeskuksen arkisto*, henkilötietoja rajan ylittäneistä sisältävät *Rajavartiostojen arkistot* (Kainuu, Joensuu ja Salmi) sekä *Etsivän Keskuspoliisin ─ Valtiollisen Poliisin arkistot*. Ulkoasiainministeriön arkistossa on Itä-Karjalan pakolaisten avustustoimintaan liittyvää aineistoa ja *Lääninhallitusten arkistoissa* eri maakunta-arkistoissa oleskelulupiin ja Suomen kansalaisuuden hakemiseen liittyvää aineistoa.

Erinomainen Sampo-tietokanta

Erinomaisen lähdekokonaisuuden itäkarjalaisten vaiheisiin tarjoaa Karjalan Sivistysseuran kokoama SAMPO-tietokanta (www.karjalansivistysseura.fi/tarinat/sampo-tietokanta/). Vapaasti verkossa käytettävissä oleva aineisto kattaa alueellisesti Aunuksen ja Vienan Karjalan sekä Raja-Karjalan.

Tietokanta sisältää karjalaisten tutkijoiden sukututkimuksia, ortodoksisten seurakuntien kirkonkirjoja sekä karttoja. Sieltä löytyvät myös Karjalan Heimo-lehden kaikki numerot. Tietokannan käyttöä helpottaa erinomainen haku-palvelu asiasanan, paikkakunnan, henkilön ja suvun mukaan.

Lieksan sukututkimustilaisuuden osallistujia; etualalla tilaisuuden juontajana toiminut Repola-seuran sihteeri, kirjastotoimenjohtaja Lea Tserni-Puittinen (kuva Asko Saarelainen)

Repolan sukupuu Geni-ohjelmassa

Ennen ortodoksisessa Karjalassa osattiin kertoa perimätietona pitkät pätkät esivanhempain nimien ketjuja – tieto esivanhemmista oli tärkeä osa elämää. Nyt kun perimätieto on häviämässä, uusi sukututkimus ja uusi tekniikka auttavat juurien kaipuuseen. Seuraavassa kerron Raja- ja Aunuksen Karjalan sukupuusta, johon myös Repola kuuluu, sekä yhteistyöstämme Petroskoin arkiston kanssa. Puuhun kannattaa tulla mukaan, oli sitten mielenkiinto sukututkimuksessa, yhteydenpidossa suvun jäseniin tai tutkimuksen tulosten tarkastelussa.

Ei pelkkä sukupuu, vaan ympäristö

Sukupuumme on oikeastaan *sukulaisympäristö*, jossa on suuri määrä käyttäjiä ja sukupuun rakentajia. Ympäristö ja keskustelut yhdistävät sukulaisia, jotka ovat joutuneet erilleen, jopa eri maihin. Venäjältä on löytynyt tietoja sukulaisista nykypäiviin saakka, ja ovatpa sukulaiset rajan molemmin puolin jo sopineet tapaamisistakin. Myös sukututkijat verkottuvat: puumme laatu nousee entisestään, kun sukulinjoja varmentaa ja lähdekeskustelua käy suurempi joukko tutkijoita.

Monista henkilöistä on jo tarinoita puussa. Niiden lisäksi kuvat ja nimimaailma saavat monien käyttäjäkommenttien mukaan aikaan tunteen liikkumisesta vanhoissa kylissä Karjalassa. Sisältöä tulee puuhun päivittäin lisää. Ikäihmiset, pyytäkää *vunukoita* neuvomaan – heidän kanssaan opitte takuulla itsekin ympäristön käyttäjiksi.

Puun julkaisualusta on Geni.com -ohjelma. Tavallinen käyttäjä pärjää Genin ilmaisversiolla vallan hyvin. Jatkuvasti ilmaisella voi lisätä sukutietoja, valokuvia ja käydä keskusteluja sukulaisten kanssa. Genin *Suojärvi-projekti* on yhteinen keskustelufoorumi, ja siihen kannattaa tulla mukaan. Tätä kirjoitettaessa projektissa oli noin 2550 käyttäjä-puunrakentajaa.

Petroskoin arkisto

Repolan-puussa on sukutietoja jo lähes kaikista kylistä. Puun kehittymisen keskeisin pullonkaula on lähdeaineistojen sijainti Petroskoissa, Karjalan tasavallan kansallisarkistossa (http://rkna.ru/). Lähdeaineistot eivät ole niin helposti saatavissamme kuin esimerkiksi luovutetun alueen kirkonarkistot,

jotka sijaitsevat Suomessa ja joiden tietoa on paljon jo digitoituina.

Petroskoissa tehtävä perustutkimus on *esipolvitutkimus* verorevisioluetteloiden avulla. Verorevisioluetteloita on Petroskoissa vuosilta 1782–1858. Nämä luettelot ovat hyvin käteviä sukututkimuksen kannalta, koska niissä on kokonaisia perhekuntia listattuina lähellä toisiaan, ja yleensä hyvät tiedot esim. puolisoiden alkuperästä. Jotta verorevisioluetteloita voi hyödyntää, täytyy ensin tehdä hieman tutkimusta kirkonkirjoista (metrikkakirjat). Sukuhistoria.fi:n jäsensivuilla on käytössä Repolan revisioluettelo 1762–1763 ja muuttaneiden luettelo 1745–1763. Näitä lähteitä hyödynnetään, mutta aluksi tarvitaan tutkimusta Petroskoissa. Esipolvitutkimuksen lisäksi teh-

Näin pääset mukaan sukupuuhun:

- *Rekisteröidy* Genin jatkuvasti ilmaisen version (Geni Basic) käyttäjäksi osoitteessa Geni.com. Rekisteröitymistä varten tarvitset sähköpostiosoitteen, jota voit käyttää Geni-viestintään. Ensimmäistä kertaa Geniin kirjautuessasi täytä kysytyt tunnistetiedot. Seuraavalla kerralla voit kirjautua klikkaamalla oikeassa ylälaidassa olevassa Login -valikossa sähköpostiosoitteella ja salasanalla.

- *Lisää* sukupuunäytössä oman profiilisi yläpuolelle vanhempiesi ja isovanhempiesi tiedot. Kirjaa myös isovanhempiesi synnyinajat ja -paikat. Jos olet syntynyt 1970-luvulla tai myöhemmin, kirjaa myös isovanhempiesi vanhempien tiedot.

- *Ilmoita* tämän jälkeen rekisteröitymisestäsi sähköpostilla (reijo.savola@gmail.com).

- Saat kutsut yhteistyöhön ja projektiimme. *Hyväksy molemmat kutsut* sähköpostistasi tai Genistä. Jotkut sähköpostiohjelmat (kuten Gmail) sijoittavat kutsut ”sosiaalisten verkostojen” erilliskansioon.

- Pieni puusi yhdistetään isoon puuhun.

- Genisi kannattaa muuttaa suomenkieliseksi: klikkaa Genissä oikeassa yläkulmassa olevan profiilinimesi kohdalta, valitse ”Change language” ja valitse ”suomi”.

- Voit täydentää puun tietoja, lisätä valokuvia ja tarinoita, käydä keskusteluja sekä kutsua mukaan lisää sukulaisia.

dään myös *jälkipolvitutkimuksia*.

Olemme teettäneet yhteispyynnöillä jo useita kymmeniä tutkimuksia Petroskoissa. ”Porukkapyyntöjen” avulla rahansiirtojen kulut Venäjälle pienenevät, ja jos samassa pyynnössä on kuvattuina useita saman alueen (esim. Repolan) tutkimusongelmia, ei arkisto tutki samoja lähteitä turhan moneen kertaan. Porukkapyynnöistä saat lisätietoja laittamalla minulle sähköpostia. Jos on mahdollisuus matkustaa Petroskoihin, tutkimusta voi tehdä myös paikanpäällä ilmaiseksi.

Runkopuu ja uudet tiedot

Puuta on rakennettu jo vuodesta 2008 lähtien. Karjalan esivanhempani ovat Suojärveltä, Repolasta, Porajärveltä, Vuohtjärveltä, Veskelyksestä ja Korpiselältä. Aloitin sukupuun rakentamisen Suojärven suvuista 1990-luvun alussa. Sukupuu sisälsi 2000-luvun alussa jo lähes kaikki julkisissa Suojärven ort. srk:n syntyneiden luetteloissa mainitut henkilöt, ja vuonna 2008 siirsin aineiston Geniin. Tästä lähti liikkeelle laajemman alueen sukupuun rakentaminen.

Runkopuu koostuu yli 100 vuotta vanhoista tiedoista. Lisäksi puussa on *uudempia tietoja*, jotka koskevat eläviä ihmisiä. Elävät ihmiset eivät näy julkisesti eivätkä ohjelman sisällä oman *lähipiirin* ulkopuolelle. Runkopuun rakentajina toimivat sukututkijat eivät lisää elävien ihmisten tietoja, vaan sukuhaarat itse huolehtivat tästä. Toimintamme noudattaa sukututkimuksen käytännesääntöjä ja tietosuojalainsäädäntöä.

Pienestä isoon puuhun yhdistämällä

Iso puu on varsinainen sukupuumme, jossa ovat kaikki puun noin 500 000 henkilöä. Liittymisvaiheessa teet oman *pienen puun*, joka sisältää vähintään itsesi, vanhempiesi ja isovanhempiesi *profiilit* eli henkilökuvaukset. *Yhdistämisessä* luomasi pieni puu kytketään kiinteäksi osaksi isoa puuta. Yhdistämiseen tarvitaan vähintään yksi jo kuollut henkilö, joka esiintyy sekä pienessä että isossa puussa. Sukupuumme on verkottunut Geni-ympäristössä avioliittositeiden kautta hyvin laajalle. Projektimme ei hallinnoi, suorita aktiivista laadunvarmistamista ja pienten puiden yhdistämistä Raja- ja Aunuksen Karjalan ulkopuolisilla alueilla.

Reijo Savola
reijo.savola@gmail.com

Enemmän puusta:
- Facebook-ryhmämme: https://www.facebook.com/groups/suojarvi/
- Haastattelu Sisu-radiossa: http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=185&artikel=6308209

Lieksanjoen vesistöalue jalostamaton helmi

Jarkko Määttänen aloitti Lieksan kaupunginjohtajana syyskuun lopussa 2015. Työn ensi kuukaudet ovat täyttyneet elinkeinopolitiikan ja sote-uudistuksen kiemuroista sekä monien yhteistyötahojen tapaamisista. Tänä keväänä työn alla on Lieksan strategian uusiminen, jonka innoittamana Määttänen pohtii Repolaisen haastattelussa Lieksan ja Repolan yhteistyömahdollisuuksia.

Jarkko Määttänen siirtyi Lieksaan Muuramen palvelujohtajan tehtävistä. Sitä ennen Enosta kotoisin oleva maantieteen tohtori toimi Lieksan sivistysjohtajana.

Inari avainasemassa

Inarin tilapäisen rajanylityspaikan toiminnan kehittäminen ja käytön lisääminen matkailun ja elinkeinoelämän tarpeisiin on esillä Lieksan kaupungin ja Mujejärven piirin yhteistyösopimuksessa.

Jarkko Määttänen pitää Inarin rajanylityspaikan aukioloa ja toiminnan turvaamista ensiarvoisen tärkeänä Lieksan kaupungin kannalta.

- Puukauppa on merkittävää lieksalaiselle elinkeinoelämälle jatkossakin, Määttänen linjaa.

- Tavoitteenamme on pitää yhteistyösuhteita yllä, jotta Venäjän tilanteen muuttuessa aluetta voitaisiin hyödyntää entistä tehokkaammin molemmin puolin rajaa, Määttänen toteaa. Kahdenvälinen henkilöliikenteen rajanylittäminen on nykyisen sopimuksen puitteissa mahdollista. Olennaista on toiminnan kannalta, kuinka sopimusta sovelletaan viranomaistoiminnassa, Määttänen jatkaa.

Lieksan tuore kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen (kuva Asko Saarelainen)

Koskialue jalostamaton helmi

Määttänen muistuttaa myös puukaupan pitkästä historiasta. Metsätyö- ja tukkilaisperinne on esillä kesäkuussa Pielisen Messuilla Lieksassa, jolloin uitetaan tukki Repolasta rajan yli Lieksaan vanhojen rajauittoperinteiden kunniaksi, hän kertoo.

Lieksanjokea ja erityisesti sen koskialuetta Jarkko Määttänen kuvailee jalostamattomaksi helmeksi, joka pitää sisällään paljon potentiaalia. – Myös kansainvälisesti Venäjän Karjala on kiinnostava alue eurooppalaisten ja aasialaisten parissa. – Alueen parempi hyödyntäminen toisi tulovirtaa paikallisille asukkaille ja toimijoille, mikäli henkilöliikenne Inarista tulevaisuudessa mahdollistuisi, Määttänen muistuttaa.

Tutkimuksellista mielenkiintoa

Aluemaantieteilijänä Jarkko Määttänen pitää Repolan aluetta tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoisena sekä kulttuurihistorian että luonnontieteen osalta. Tässä yhteydessä hän nostaa esille Pohjois-Karjalan biosfäärialueen ja Fennoskandian vihreän vyöhykkeen mahdollisuudet.

Jarkko Määttänen näkee Repolan historian osana yleistä Suomen ja Venäjän historiaa sekä metsätyön historiaa. Alue on tutkimuksellisesti otollinen myös kylähistorian ja yhdyskuntarakenteen muutoksen näkökulmasta. Niinpä hän odottaa innokkaana valmisteilla olevan Repola-seuran historiateoksen valmistumista.

Metsäsektorin murros eriytti alueet

- Maantieteessä kiinnostavia asioita ovat, miten yhteiskunnalliset valtasuhteet heijastuvat yhdyskuntien kehitykseen? Tästä Repola on erinomainen esimerkki, Määttänen valottaa. Erityisesti metsätalouden murroksen heijastusvaikutukset ihmisten arkeen avaavat tutkimuksen kannalta mielenkiintoisia kysymyksiä.

Historiasta kiinnostunut ja vahvasti tulevaisuuteen suuntautunut kaupunginjohtaja pohtii myös valtion roolin vaikutusta rajapitäjien kehitykseen. Erityisesti 1970-luvulla Lieksan ja Repolan kehitysvaiheet erosivat huomattavasti toisistaan. Suomessa valtio panosti aluepolitiikkaan, mistä erinomaisena esimerkkinä on nyt noin 700 teollista työpaikkaa omaava Lieksan teollisuuskylä. – Repolan osalta näin ei ollut ja alueen kehityskaari on ollut hyvin toisenlainen, Määttänen toteaa.

Asko Saarelainen

Repola-seura ry:n vuosikertomus toimintakaudelta 1.3.2015–28.2.2016

1. Hallitus
Repola-seura ry:llä oli 30. toimikausi, jota toteutti Joensuussa 28.3.2015 pidetyssä vuosikokouksessa valittu hallitus. Hallitus on kokoontunut kolme kertaa ja pöytäkirjoihin on kirjattu yhteensä 47 §:ää. Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Pertti Rannikko, varapuheenjohtajana Ville Pänttönen, taloudenhoitajana Tuula Kilpeläinen, jäsensihteerinä Päivi Kiiskinen, sihteerinä Lea Tserni-Puittinen ja varsinaisina jäseninä Valentina Afanassieva ja Asko Saarelainen. Käytännön toiminnasta ovat vastanneet hallituksen nimittämät Repolaisen toimituskunta, Repolan matkan järjestelytoimikunta, nettisivuista vastaava työryhmä sekä juhlakirjan toimituskunta.

2. Jäsenistö
Toimikauden lopussa seurassa oli 117 vuosijäsentä ja 56 ainaisjäsentä, minkä lisäksi jäsenluettelossa on useita kymmeniä perhejäseniä. Toimintavuoden aikana seuraan liittyi 6 uutta vuosijäsentä ja yksi ainaisjäsen. Jäsenistö asuu ympäri Suomea, mutta jonkinlaisia tihentymäalueita ovat Pohjois-Karjala ja Helsingin seutu.

3. Julkaisutoiminta
Jäsenlehti Repolaisesta julkaistiin toimikauden aikana neljä numeroa (numerot 72–75). Kutakin numeroa on painettu 210–220 kappaletta, minkä lisäksi se on ollut ilmestyttyään luettavissa myös seuran kotisivuilla. Paperiversiota postitettiin jäsenten lisäksi yhteistyökumppaneille rajantakaiseen Karjalaan 15 kappaletta ja Suomeen 6 kappaletta.

4. Muu toiminta
Seuran järjestämälle Repolan matkalle 10.–13.7.2015 osallistui 12 henkilöä. Repola-seura osallistui yhteistyössä Lieksan kansalaisopiston ja kirjaston kanssa ”Itäsuomalaisia sukuja tutkimassa” -tilaisuuden järjestämiseen 10.11.2015 Lieksassa. Hallituksen nimittämä toimituskunta haki Repola-aiheisen yleistajuisen kirjan julkaisemiseen rahoitusta, mutta kirjan toimitustyö siirtyi tulevalle toimikaudelle.

5. Talous
Hallitus noudatti taloudenpidossa tiukkaa linjaa, sillä kulut kohdistuivat pääasiassa Repolaisen painatukseen ja postitukseen. Jäsenmaksujen ohella tuloja saatiin myymällä Aunuksen Repola -kirjaa tilikauden aikana 6 kappaletta. Tilikauden 1.1.–31.12.2015 ylijäämä oli tuloslaskelman mukaan 738,97 €. Tiliotteen mukaan tilin saldo 31.12.2015 Polvijärven OP:ssa oli 4 611,96 €.

REPOLA-SEURA R.Y.

Hallitus 1.3.2015 – 28.2.2016

Pertti Rannikko, *puheenjohtaja*, p. (013) 717422
Huhtilammentie 945, 82160 OSKOLA
pertti.rannikko@uef.fi

Ville Pänttönen, *varapuheenjohtaja*, gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*, gsm 050 520 4121
Kylänlahdentie 24, 81810 JAMALI
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi

Tuula Kilpeläinen, *taloudenhoitaja*, gsm 044 330 5529
Niemiskyläntie 51, 88900 KUHMO
tuula.kilpelainen@iki.fi

Päivi Kiiskinen, *jäsensihteeri*, gsm 050 511 6580
Kiehiskuja 3, 80140 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Valentina Afanassieva, gsm 040 716 5151
Torikatu 3 D 25, 80110 JOENSUU
valafa@saunalahti.fi

Asko Saarelainen, gsm 040 104 4111
Korholantie 1, 81720 LIEKSA
asko.saarelainen@lieksa.fi

Vuosikokous 19.3.2016 klo 13 Kuhmossa

Repola-seura ry:n vuosikokous pidetään lauantaina 19.3.2016 Kuhmossa Jumikeon tiloissa (Kontionkatu 25) klo 13 alkaen. Tilaisuuden aluksi Markku Nieminen esittelee Juminkeon toimintaa. Varsinainen vuosikokous alkaa noin klo 14. Esillä ovat sääntöjen 10. pykälän mukaiset asiat (mm. vuosikertomus, tilinpäätös, vastuuvapauden myöntäminen, toimintasuunnitelma, talousarvio ja hallituksen jäsenten valinta). Vuosikertomus on tämän lehden sivulla 18.

Tervetuloa vuosikokoukseen ja tutustumaan Juminkekoon!

Heinäkuussa Repolaan

Repola-seura järjestää jälleen ensi kesänä matkan Repolaan. Matka-ajankohta on 15.–18. heinäkuuta. Pyydämme matkasta kiinnostuneita ilmoittautumaan alustavasti huhtikuun loppuun mennessä Pertti Rannikolle (yhteystiedot löytyvät edelliseltä sivulta).